

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Bankers behov av redovisningsinformation

- Om kreditgivarnas användning av redovisningsinformation.

Kandidatuppsats i företagsekonomi

Externredovisning

Hösttermin 2015

Handledare: Andreas Hagberg

Författare: Kanar Jaff

Luljeta Ismajli

Bankers behov av redovisningsinformation vid kreditbedömning – *En studie om kreditgivarnas användning av redovisningsinformation.*

Examensarbete inlämnad av Kanar Jaff och Luljeta Ismajli till Göteborgs Universitet Handelshögskolan, för Kandidatexamen (BSc) vid företagsekonomiska institutionen.

2016-01-08

Förord

Detta arbete har varit lärorikt och intressant. Vi vill rikta ett tack till vår handledare Andreas Hagberg vid Göteborgs Universitet och Britt Klintenberg som varit uppsatsens språkhandledare. Vi vill även rikta ett tack till respondenterna som medverkat och gjort vårt forskningsarbete möjligt.

Sammanfattning

Titel: Bankers behov av redovisningsinformation – En studie om kreditgivarnas användning av redovisningsinformation.

Avdelning: Företagsekonomiska institutionen, Göteborgs Universitet Handelshögskolan

Författare: Jaff, Kanar & Ismajli, Luljeta

Handledare: Andreas Hagberg

Sidor: 1-46

Datum: 2016-01-08

Ämnesord: Redovisningsinformation, kreditgivning, återbetalningsförmåga, årsredovisning, kassaflöde, kreditbeslut

Bakgrund: För att bedöma ett kreditbeslut för ett företag behöver information inhämtas. Redovisningsinformation är den inhämtade informationen som används till att bedöma ett företags betalningsförmåga och ger banken en mer överskådligt bild över företagets resultatutveckling och finansiella situation.

Problemfråga: Hur ser banken på användning av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut? Vilken betydelse har annan typ av information som underlag vid kreditbeslut utöver redovisningsinformation?

Syfte: Studies syfte är att undersöka hur användningen av redovisningsinformation är vid kreditgivning hos banker. Vi vill även att läsaren skall få en uppfattning över vilken betydelse redovisningsinformation alternativt annan information har för en bank och hur det kan påverka en kreditbedömare inför ett kreditbeslut.

Metod: Studiens syfte kommer att besvaras genom en empirisk undersökning i samband med teorierna som avser redovisningsinformation och kreditgivningsprocess. Detta kompletteras med vetenskapliga artiklar, litteraturer samt intervjuer.

Slutsats: Slutsatser som dragits anser författarna att användningen av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut är till stor användning. Det har visat sig att banker har användning av redovisningsinformation men informationen är inte tillräcklig för att bli beviljat kredit. Banker har lika stor användning av annan typ av information såsom affärsplan, branschkunskap och att banken har en relation med kunden.

Abstract

Title: Banks need for accounting information – A study of creditors use of accounting information.

Department: Department of Business Administration, University of Gothenburg School of economics

Author: Jaff, Kanar & Ismajli, Luljeta

Director: Andreas Hagberg

Pages: 1-46

Date: 2016-01-08

Keywords: Accounting information, credit, repayment capability, financial statements, cash flow, credit decisions

Background: To evaluate the credit decisions of a company you need to collect information. Accounting information is the collected information used to assess a company's ability to pay and the bank provides a more transparent picture of the company's performance and financial situation.

Problem issue: How does the Bank realise on the application of accounting information at a credit decision? Has other data importance of credit decisions in addition to the accounting information?

Purpose: Objective: The purpose of the study is to study how the application of the accounting information when granting loans at banks. We also want the reader to get an idea of the significance of accounting information; alternative disclosures have been in a bank and how it can affect credit analysts before a credit decision.

Method: The studies purpose will be answered by an empirical study related to the theories concerning accounting information and credit process. This is complemented with scientific articles, literatures and interviews.

Conclusion: The conclusions drawn by the authors are that the use of accounting information in a credit decision is of great use. It has been shown that banks have been using accounting information but the information is not sufficient to be granted credit. Banks have equal use of other types of information such as business, industry knowledge, and that the bank has a relationship with the customer.

1. INLEDNING	1
1.1 PROBLEMBAKGRUND	1
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	2
1.3 SYFTE	2
1.4 RELEVANS OCH BIDRAG	2
1.5 METOD	3
1.6 AVGRÄNSNINGAR	3
1.7 LITTERATURÖVERSIKT	3
1.8 DISPOSITION	4
2. TEORETISK REFERENSRAM	5
2.1 TIDIGARE FORSKNING	5
2.2 REDOVISNINGSPÅGÅFÖRMÅGÅ	5
2.3 KREDITGIVNINGSPÅGÅFÖRMÅGÅ	8
2.3.1 KREDITANSÖKAN	9
2.3.2 KREDITBEDÖMNING	10
2.3.3 KREDITBESLUT	10
2.3.3 ÅTERBETALNINGSPÅGÅFÖRMÅGÅ	11
2.4 KREDITRISKER	11
2.5 ANALYS AV ÅRSREDOVISNING	12
2.6 BANKER OCH REDOVISNINGSPÅGÅFÖRMÅGÅ	12
2.7 PERSONBEDÖMNING	13
2.8 SAMMANFATTNING	14
3. METOD	15
3.1 KVALITATIV STUDIE	15
3.2 DATASAMLINGSMETOD	15
3.3 SEMISTRUKTURERAD INTERVJU	15
3.4 MEJL-INTERVJU	16
3.5 INTERVJUGUIDE	17
3.6 URVAL	17
3.7 METODPROBLEM	18
3.8 BEARBETNING AV MATERIAL	18
3.9 KÄLLKRITIK	18

4. EMPIRI	20
4.1 HANDELSBANKEN	20
4.1.1 HANDELSBANKENS KREDITBEDÖMNINGSPROCESS	20
4.1.2 HANDELSBANKENS REDOVISNINGSSINFORMATION	21
4.2 SEB	23
4.2.1 SEBs KREDITBEDÖMNINGSPROCESS	23
4.2.2 SEBs REDOVISNINGSSINFORMATION	24
4.2.3 SEBs RISKER VID ETT KREDITBESLUT	25
4.3 SWEDBANK AB	26
4.3.1 SWEDBANKS KREDITBEDÖMNINGSPROCESS	26
4.3.2 SWEDBANKS REDOVISNINGSSINFORMATION	26
4.3.3 SWEDBANKS RISKER VID ETT KREDITBESLUT	27
4.4 LÄNSFÖRSÄKRINGAR BANK	27
4.4.1 LÄNSFÖRSÄKRINGAR BANKS KREDITBEDÖMNINGSPROCESS	28
4.4.2 LÄNSFÖRSÄKRINGAR BANKS REDOVISNINGSSINFORMATION	30
4.5 VOLVOFINANS BANK AB	30
4.5.1 VOLVOFINANS BANK AB KREDITBEDÖMNINGSPROCESS	31
4.5.2 VOLVOFINANS BANK AB REDOVISNINGSSINFORMATION	32
4.5.3 VOLVOFINANS BANK ABs RISKER VID ETT KREDITBESLUT	32
5. ANALYS	34
5.1 KREDITBEDÖMNING	34
5.2 REDOVISNINGSSINFORMATION	35
5.3 RISKER	37
6. SLUTSATS	39
6.1 SLUTSATS	39
6.2 RELEVANS OCH BIDRAG	40
6.3 FORTSATT FORSKNING	41
6.4 REFLEKTIONER	41
7. REFERENSER	42
8. BILAGOR	44

1. Inledning

I detta avsnitt kommer det ges en introduktion till ämnesområdet och här kommer det även att redogöras för uppsatsens problemformulering samt syfte.

1.1 Problembakgrund

Ett investeringsbehov kan kräva kapital, vilket ger ett kapitalbehov i företag. Företag kan då vända sig till banker för att få kredit (Broomé, 1998). Huvudfrågan för att bevilja krediter är om företag har en återbetalningsförmåga till fulla beloppet och kan betala i rätt tid. Av den anledningen gör banken en kreditbedömning innan krediter kan beviljas (Sigbladh & Wilow 2008). Kreditbedömning är en bedömning för att försäkra sig om företagets intjänings- och betalningsförmåga. I bedömningen ligger fokus på företagets fortlevnadsförmåga som innebär att företaget kommer ha en fortsatt existens och kan fortsätta betala amortering samt räntor (Svensson, 2003). Det som också är av betydelse för banken är företagets tillgångar eftersom detta anses vara en säkerhet vid ekonomisk kris (Svedin, 1992).

Vid bedömning av ett kreditbeslut behöver information inhämtas. Den inhämtade information är företagets redovisningsinformation (Svensson, 2003). Redovisningsinformation är användbar för kreditgivare. Redovisningsinformation används till att bedöma ett företags betalningsförmåga och ger banken en mer överskådlig bild över företagets resultatutveckling och finansiella situation (Shivakumar, 2013). Det som även framgår av redovisningsinformationen är resultat- och balansräkningen som visar tydligt om det skett förändringar i poster som sedan jämförs med tidigare händelser (Li, F., 2006). En långivare utgår alltså från redovisningsinformation vid ett banklån. Men vid kreditbedömning görs även en personlig bedömning och en bedömning av bransch (Svensson, 2003).

Utlåning från banker skiljer sig mellan stora och mindre företag. Eftersom mindre företag inte har lika mycket information som större företag leder det till svårigheter för banker att analysera framtida möjligheter. En annan faktor som också försvårar utlåningen är affärsplanen. Mindre företag har en tunn affärsplan vilket blir svårt för banker att bedöma framtida möjligheter och

analysera resultatet. En affärsplan är en mall som beskriver hur ett företag planlägger sitt arbete inför framtiden (Mudd, 2013). Av denna anledning är det viktigt för bankerna att företagen redovisar en välarbetad affärsplan (Svedin, 1992). Banker samlar över tid in information om företaget, ägaren, affärsplanen och branschen. När det finns en relation mellan banken och kredittagaren blir det en primär grund för beslut. Bankerna behöver därför använda sig av "*relations utlåning*" som är insamlad information över tid om ett företag (Mudd, 2013). Affärsplan och branschkunnskap är en viktig faktor som har stor inflytande på ett kreditbeslut (Svedin, 1992)

Faktorer som bygger på personliga relationer har en betydelsefull roll vid ett kreditbeslut. Dock så är redovisningsinformation fortfarande ett viktigt underlag vid ett kreditbeslut (Berry och Robertson, 2006). I det här sammanhanget är det därför intressant att undersöka hur banker ser på användningen av olika informationer vid ett kreditbeslut och vilken information som är avgörande.

1.2 Problemformulering

Undersökningsfrågorna som ska studeras enligt diskussionen är följande:

- Hur ser banken på användning av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut?
- Vilken betydelse har annan typ av information som underlag vid kreditbeslut utöver redovisningsinformation?

1.3 Syfte

Studiens syfte var att undersöka hur bankerna använder sig av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut. Författarna ville även ge läsaren förståelse över vilken betydelse redovisningsinformation alternativt annan information har för bankerna vid ett kreditbeslut.

1.4 Relevans och bidrag

Studiens önskvärda bidrag var att öka kunskap kring ämnesområdet och belysa vilken användning banker har av redovisningsinformation samt annan information vid kreditbeslut.

Studien ska bidra med förkunskap för företag innan de genomgår ett kreditbeslut.

1.5 Metod

Studien fokuserade på hur användningen av redovisningsinformation och annan information är vid kreditgivning. En kvalitativ metod tillämpades i denna studie i form av intervjuer. Författarna har intervjuat kreditgivare från utvalda banker och detta för att besvara problemformuleringen. När sammanställningen av intervjuerna var färdiga skickades en kopia till kreditbedömarna som har varit delaktiga för ett godkännande.

1.6 Avgränsningar

Studien avgränsades till fem svenska banker i Västra Götaland: Handelsbanken, SEB, Swedbank, Länsförsäkringar Bank och Volvofinans Bank. Studien riktade sig åt att undersöka hur användningen av redovisningsinformation är vid ett kreditbeslut. Studien riktade sig även på att belysa om annan information har en betydelse på kreditbeslut förutom redovisningsinformationen. Handelsbanken, Swedbank och SEB valdes eftersom dessa banker står för den större delen av utlåningen i Sverige. Författarna tyckte även att det var intressant att ha med mindre banker i undersökningen för att även få deras syn på kreditbedömning mot företag. Uppsatsen är avgränsad till kreditgivning till företag och inte kreditgivning till privatpersoner. För studien valdes tre av fyra storbanker i Västra Götaland, på grund av tidsbrist blev det inte fyra då författarna även ville få med mindre banker i undersökningen. Stor bankerna valdes utifrån en utlottning och mindre bankerna skulle uppfylla kriterier genom att arbeta mot företag.

1.7 Litteraturoversikt

Författarna använde sig av vetenskapliga artiklar, uppsatser samt akademisk litteratur för att få en bättre bakgrund om ämnesområdet. Sökningen gjordes via Göteborgs Universitet, Google Scholar samt via LIBRIS. Författarna använde sig även av relevanta uppsatser och avhandlingars referenslistor för att hitta användbar litteratur. Källorna är flera då författarna ville vara säkra på att informationen är korrekt.

1.8 Disposition

- **Kapitel 1 Introduktion** - I detta avsnitt presenteras en bakgrund som ger läsaren en beskrivning av ämnet som valts för studien. Därefter följer problemformulering och uppsatsens syfte.
- **Kapitel 2 Teoretisk referensram** - I detta avsnitt kommer det att innehålla tidigare forskning och en allmän beskrivning av kreditgivningsprocessen samt vilka faktorer det finns inom området. Därefter en presentation om redovisningsinformatiöns roll och syfte.
- **Kapitel 3 Metoddiskussion** - I detta metodavsnitt beskrivs de olika metoderna som genomgåtts under uppsatsens utformning till att besvara problemformuleringen.
- **Kapitel 4 Empiri** - I detta avsnitt presenteras uppsatsens empiriska undersökning, där det inleds med presentation av intervjuer. Presentationen av intervjuerna är strukturerad genom att se hur varje bank ser på kreditbedömningen och hur stor användning bankerna har av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut som presenteras var för sig.
- **Kapitel 5 Analys** - I detta avsnitt förs en diskussion om den insamlade informationen som författarna tagit fram genom intervjuer och sammanbinds med den teoretiska referensramen.
- **Kapitel 6 Slutsats** - I det avslutande kapitlet presenteras slutsatser där problemformuleringen besvaras. Dessutom kommer författarnas tankar tas upp samt förslag till vidare forskning.

2. Teoretisk referensram

I detta avsnitt presenteras teoretisk referensram, där behandlas tidigare forskning, redovisningsinformations syfte och dess innehåll. Därefter redogörs kreditgivningsprocess dels allmänt och genom dess olika delar. Avslutningsvis presenteras redovisningsinformationens roll vid bankernas kreditgivning samt en sammanfattning över de teorier som författarna har valt att tillämpa.

2.1 Tidigare forskning

Vid ett kreditbeslut står bankerna inför olika risker. En tidigare studie har visat att flertal banker tagit risker genom att bevilja krediter till opålitliga låntagare som i sin tur har lett till kreditförluster för banker. Det är viktigt att det finns en god återbetalningsförmåga hos företagen för att betala av lånet i rätt tid (Jin, 2012).

Företag kan i vissa fall på grund av omständigheterna tvingas att inte följa upp återbetalningen till banken. Ur bankens synvinkel är detta inte lönsamt, utav den anledningen att banker inte får tillbaka sina krediter. Således är det viktigt för banker att utföra en noggrann ekonomisk analys (Berger & Udell, 2006).

I en tidigare studie intervjuades kreditbedömare från Sveriges fyra stora banker. Studien visade att besluten som togs av bankerna var antingen medvetna eller grundade på intuition. Medvetna beslut är beslut fattade utifrån tydliga riktlinjer. Besluten som är grundade på de personliga mötena är beslut grundad på intuition. En god relation med företagen underlättar beslutsfattandet vid ett kreditbeslut. Relationen mellan kreditgivaren och kreditbedömaren skapar ett förtroende. Mindre banker lägger större vikt på att skapa en gynnsam relation med sina kunder (Trönberg, 2012).

2.2 Redovisningsinformation

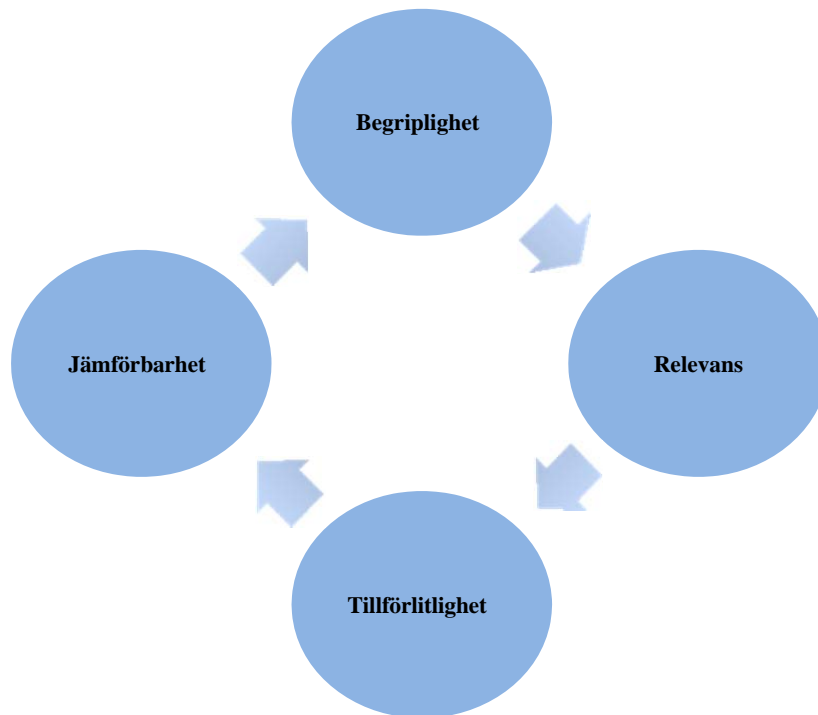
Redovisningsinformation användas som underlag för företagets planer och prognoser samt kontroll för olika ansvarsområden. Redovisningsinformation är även ett underlag för banker vid ett kreditbeslut (Svensson, 2003). Internredovisning är inte lagreglerad. Den externa redovisningen handlar om löpande bokföring, årsbokslut och delvis om företagets delårsrapporter samt årsredovisningar. Den externa redovisningen är reglerad och syftar till att ge olika

intressenter information om företag via ett ekonomiskt perspektiv. Såsom kreditbedömare och banker som främst (Dahlin, 2000).

För att kunna bedöma om huruvida en kredittagare är lämplig för kredit behöver kreditgivaren efterfråga redovisningsinformation. Dock så betraktas även andra faktorer vid utlåning till företag. En sådan faktor kan vara förtroende som innebär att kreditgivaren ska känna att det går att lita på människor bakom verksamheten. Förtroende och redovisningsinformation har en sammankoppling. Sammankopplingen innebär att det krävs en form av förtroende för att redovisningsinformationen ska betraktas som tillförlitlig information. Med redovisningsinformation skapas det ett förtroende i relation mellan två parter i syfte om att genomför en affär (Broomé, 1998).

Externa faktorer inom redovisningsinformation är lagar och förordningar. Detta säkerställer ett avtal mellan två parter. Avtalet kan i ett sådant fall tolkas som en form av kontroll. För att förstärka ett förtroende krävs det att den ena parten ska bygga upp en positiv förväntan på den andra parten vad som gäller andra partens förmåga och integritet (Vosselman & van der Meer-Kooistra, 2009).

Det finns kvalitativa egenskaper inom redovisningsinformationen som benämns av IASB:s (International Accounting Standards Board) där användarna skapar information för finansiella rapporter såsom årsredovisningar. Det finns fyra viktiga egenskaper som främst används. Egenskaperna är *begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet* (Redovisningsrådet, 1995).

Figur 1. Teoretisk modell (egen bild, 2016)

- **Begriplighet**

Den finansiella rapporten som lämnas till användarna ska vara begriplig. Det är förutsätt att användarna ska ha en rimlig kunskap om affärsverksamheten och inom redovisning för att kunna studera informationen med noggrannhet. Den information som ingår i finansiella rapporten anses vara relevant för ett beslutsunderlag, därför får detta inte utelämnas.

- **Relevans**

Relevant information är begripligt om den kan påverka användarens beslut genom att underlätta bedömningen av historiska siffror och framtida händelser. Information om finansiell ställning och tidigare resultat ligger för det mesta som en grund för bedömningen inför framtida händelser. Relevant information påverkas av dess karaktär och *väsentlighet*. Informationens karaktär kan i vissa fall vara avgörande för dess relevans.

- **Tillförlitlighet**

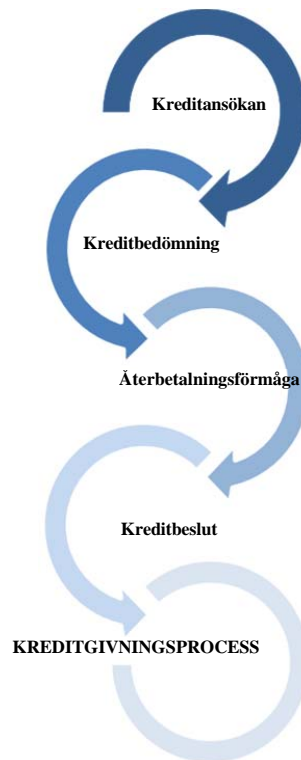
Det krävs att informationen är tillförlitlig för att det ska vara användbar. När informationen inte innehåller väsentliga felaktigheter blir informationen tillförlitlig. Information som utlämnas till användarna måste anges på ett korrekt sätt eftersom användarna måste kunna förlita sig på det.

- **Jämförbarhet**

Användarna måste få en möjlighet till att kunna jämföra olika företags finansiella rapporter. Detta genom att ta hänsyn till finansiella ställningen och resultatet samt förändringar. Inom jämförbarhet ska redovisningsinformationen följa redovisningsprinciper. Det ska även framgå om ändringar sker och hur effekterna skulle bli av ändringen. Finansiella rapporter ska innehålla jämförelseuppgifter så att användarna kan jämföra tidigare perioder och företags finansiella ställning.

2.3 Kreditgivningsprocess

Enligt finansinspektionen ska allmänna råd och regelverk följas vid framställning av kreditpolicy. Regelverken styr bankens arbete och påverkar kreditgivningen (Broomé, 1998). I och med detta tar bankens styrelse beslut om policyns innehåll som ska styra hela organisationen. Regelverket är en ram som banken måste förhålla sig till och beskriver hur en kreditgivning ska genomföras. Vid en kreditgivning ska en kreditpolicy även beskriva hur en kreditansökan ska prövas. Vidare krävs det i en kreditansökan att information kommer från en kreditsökande och hur möjligheten ser ut för dennes framtida återbetalningsförmåga. Det som också är viktigt i kreditansökan är vilken tillgång som kan bidra till en säkerhet för krediten och hur denna säkerhet ska värderas (FFS, 1995:49). Nedan i figur två beskrivs kreditgivningsprocessen med fyra steg enligt Jungerhem, S. & Lundh, G., (1996/1997).

Figur 2. Teoretisk modell av kreditgivningsprocessens steg, egen bild, 2016

2.3.1 Kreditansökan

Det ställs ständigt frågor innan ett kreditbeslut tas vilket är svårt att bedöma och nödvändigt att ta ställning till. Det kan vara följande frågor som exempelvis hur lite kapital ett företag kan tillåtas bevilja eller om tillväxten är tillräcklig för ett företag ur finansieringssynpunkt. Dessa förfrågningar dyker jämt upp för bankerna innan ett kreditbeslut genomförs. För att en kreditansökan ska genomföras ska företaget under processens gång se över information från senaste kommande åren innan ett beslut avgörs. Informationen är underlaget för beslutet som hämtas från företagets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Den del som anses vara allra viktigast är kassaflödesanalysen. Där redovisas ett företags inbetalningar och utbetalningar som skett under en tidsperiod. Detta kan avgöra ett beslut(Svedin, 1992).

2.3.2 Kreditbedömning

Syftet med kreditbedömning är att bedöma kundens potentiella återbetalningsförmåga och se om en kredittagare har tillgångar för att låna pengar från banken. Eftersom det är viktigt att redogöra om låntagare har en god återbetalningsförmåga som en säkerhet för banken, behöver kreditbedömaren göra en allsidig bedömning. Processen ska medge ekonomiska och affärsmässiga bedömningar såsom företagets affärsplan, budget, årsredovisningar, ekonomiska ställning och branschsituation. Företagens beslut tas utifrån hur betalningsförmågan ser ut genom att se över företagets resultat- och finansiella ställning (Svedin, 1992).

Kreditbedömning syftar åt att få en överblick på ett företags affärsverksamhet och framtidsmöjligheter. Vid kreditbedömning tar banken hänsyn till tidigare händelser med företag och ser över företagets historiska siffror som är betydelsefullt för ett kreditbeslut. Dock så saknar nya företagskunder historik. En bedömning ur företagets framtida prognos och förtroendet till ägaren är viktigt att se över i detta fall. Uppkommer kreditförluster kan det bero på att allt för lite kritik har skett kring bedömningen och i andra fall kan det vara alltför mycket okritisk handlande. Men i stort sätt handlar kreditbedömningen om sunt förnuft (Svedin, 1992).

För att bedömaren ska få en bättre förståelse av företagets ekonomiska ställning bör årsredovisningen i den finansiella rapporten komplettera informationen från kreditupplysningen. Detta ger banken möjlighet att få en uppfattning om bland annat företagets betalningsmoral. Efter denna insamlade informationen kan en bedömaren sedan ta ställning för att utreda krediten eller avslå kreditansökan (Svedin, 1992).

2.3.3 Kreditbeslut

Vid ett kreditbeslut används bokslut och andra finansiella rapporter. Den ekonomiska informationen presenteras och ställs upp på olika sätt, då detta har en effekt på kreditbeslutet. Efter banken tagit hänsyn till företagets ekonomiska situation och hur säkerheten ser ut tas ett

beslut om det kan bevilja kredit eller inte. Ett stort inflytande på beslutet har även hur stor erfarenheten är hos kredittagarna (Andersson & Hellman, 2007).

I ett kreditbeslut är bankens roll betydelsefullt. Banken är placerad på en hierarkisk organisationsuppbyggnad där kreditbesluten ligger på en central nivå. Om banken har en decentraliserad organisation blir kreditgivnings befogenhet delegerad till det lokala bankkontoret (Jungerhem, S. & Lundh, G., 1996/1997). Ett beslut behöver inte alltid vara centraliserad eller decentraliserad. Ett beslut kan även fattas av kreditkommittén. Vid osäkra eller större företagslån så kan de flesta bankerna ta kreditfrågan vidare till kreditkommittén som i sin tur behandlar dessa beslut (Buhl, U.H., 2000).

2.3.3 Återbetalningsförmåga

Kundens återbetalningsförmåga är nyckeln till att bevilja krediter. Det är viktigt i en kreditbedömning att se över ett företags återbetalningsförmåga som består av mer än företagets ekonomiska situation. Bedömningen ska grunda sig på företagets verksamhet och dess framtidsmöjligheter såsom företagets produkter, lednings kapacitet och bransch. För nystartade företag blir det svårare att bedöma återbetalningsförmågan eftersom tillgången till informationen är begränsad. Den begränsade informationen pressar banker till att ta högre risker, dock så väljer bankerna att helst eliminera dessa risker och avslå krediten (Svedin, 1992).

Vid högre riskbedömningar kan banker välja att sänka risken med hjälp av säkerhet. Säkerheten är någon form av ett värde i en tillgång som bankerna erhåller som säkerhet. I vissa fall kan riskbedömningen vara så hög att banker vägrar att bevilja krediten. När man räknar på företagets återbetalningsförmåga används nyckeltal för branschen eftersom det är information som talar om hur framtiden för respektive bransch ser ut (Broomé, 1998).

2.4 Kreditrisker

Banker måste ha egna lönsamhetsmål såsom företag. Banker förväntar sig att kunden ska kunna återbetala lånet och räntan. Därför är det viktigt för banken att anknyta sig till kunder med

god återbetalningsförmåga. Eftersom alla kreditavtal innebär en viss risk för banken. När en kredittagare inte kan betala av lånet helt eller delvis betyder det att kredittagaren inte fullföljer sin betalningsskyldighet enligt avtalet som parterna ingått (Sigbladh & Wilow, 2008).

Om företag har en låg risk förväntas lägre räntor vid förhandling. Dock så påverkar räntor bankens lönsamhet och därför är det viktigt att kunna bedöma riskerna noggrant innan ett beslut beviljas. Därför är det viktigt att säkerställa riskerna för ett företag innan räntan fastställs för att undvika förluster (Bruns, 2003).

2.5 Analys av årsredovisning

En analys av årsredovisningar berör oftast företag. För bankernas beslutsfattare berör den ekonomiska analysen ett kreditbeslut genom olika poster i redovisningen. Analysen har olika påverkningar beroende på vilken post som analyseras och gör skillnad i slutsatserna (Svedin, 1992). Följande poster kan vara:

- *Omsättningstillgångar* är tillgångar som existerar inom företagen för att förbrukas.
- *Skulder* är till att dra slutsatser för hur ett företag finansierat. Dess bedömning sker genom en fördelning mellan långa och kortfristiga skulder.
- *Eget kapital* berör frågor om företagets egna kapital betraktas som en skuld.
- *Not anteckningar* ska ge användarna en fördjupad bild av företaget.
- *Nyckeltal* används för att få en direkt bild av ett företags ekonomiska ställning och trender. Eftersom resultatet av årets vinst eller förlust inte alltid räcker för att kunna avgöra hur det har gått för ett företag behöver företagets resultat ställas i relation till något. Genom nyckeltal ökar förståelsen för företagets utveckling samt att nyckeltal berör oftast olika databaserade analysverktyg (Svedin, 1992).

2.6 Banker och redovisningsinformation

I en ekonomisk analys används främst redovisningsinformation. Banker får då en mer överskådlig bild av företagets resultatutveckling och finansiella situation. För en bank är det viktigt att förutse företagets framtida möjligheter, genom en analys av investeringsbehov, räntabilitet, soliditet och även genom likviditets ställning (Egginton, 1982).

Redovisningsinformation benämns oftast av historisk karaktär på grund av att den tar lång tid att producera, revidera och även fastställa. Dock så kan redovisningsinformation stödja kreditgivaren vid ett kreditgivningsbeslut genom tre huvudgrupper som är följande (Egginton, 1982):

- Redovisningsinformation är ett ramverk som används för att jämföra den ekonomiska utvecklingen mellan företag inom samma bransch och bedöma trovärdigheten i den utlämnade informationen.
- Den ska innehålla en indikator över den finansiella informationen.
- I sista huvudgruppen handlar det om att kunna ge kreditgivaren varningssignaler ifall en utveckling inte står under en låntagarens kontroll.

Chefer inom banker tillfrågades om vad som är störst relevant i redovisningsinformation. Där resultatet blev att olika nyckeltal och finansiella mått har olika betydelser vid en kreditbedömning. För en långgivare krävs det att informationen är relevant. Relevant genom att informationen är tidsenlig och informativ. Det visade sig att om ett företag lyckats prestera tidsenlig, detaljerad och även ha begriplig information så kommer en kreditgivare belönas med lägre räntekostnad (D.A. Egginton (1982)).

2.7 Personbedömning

Syftet med att göra en utvärdering av ett företags finansiella ställning är inte endast för att bevilja kredit utan även att kunna skapa en relation till företaget. Att bevilja kredit är starten på en affärsrelation som innefattar förnyade krediter och andra finansiella tjänster (Svedin, 1992). Inom kreditbedömning läggs fokus på relationen mellan en kredittagare och kreditgivare (Trönberg, 2012).

Första intrycket av kredittagaren är en del av beslutet. Eftersom det är första kontakten man skapar med kredittagaren och ger en upplevelse av personen. Dock så krävs det mer för ett underlag vid ett kreditbeslut eftersom beslutet grundar sig mest på olika informationer. Enligt många kreditbedömare som har lång erfarenhet kring kreditgivning anser de att intuitionen är viktig och kan förlita sig på en personbedömning.

Medan andra kreditbedömare hävdar att första intrycket och intuition är en vilseledande faktor som kan skapa felaktiga beslut (Green, 1997). Problem som kan uppstå vid personbedömning är att relationen är kopplad till personkemi. I och med detta är det ifråga om känslomässiga processer som inte kan baseras på rationella bedömningar. Det som är minst lika viktigt som personbedömning är förtroendet mellan banken och låntagaren. Det är ett område som inte går att förändra eller bedöma rätt. För företag är det viktigt att det finns ett förtroende mellan företagaren och banken för att bevilja lån. Det krävs från företagaren att ständigt lämna information om vad som förändrats och hur företaget sköter sig. Även kunna bedöma framgångar för företaget såväl som motgångar och svårigheter som kan förekomma (Green, 1997).

2.8 Sammanfattning

I detta avsnitt har författarna bearbetat bankernas kreditgivning genom dessa delar: kreditbedömning, kreditbeslut och kreditrisker. Inhämningen av information för en kreditgivning gör banker i syfte för att säkerställa att krediten återbetalas. För banker är redovisningsinformationen viktig vid ett kreditbeslut. Information ska avspegla ett företags ekonomiska ställning. Soliditet är ett viktigt nyckeltal för att se över ett företags betalningsförmåga på långsikt. Redovisningsinformationens relevans, begriplighet, tillförlitlighet och jämförbarhet vid en kreditbedömning förklaras. Informationen utnyttjas vid kreditgivning. Avslutningsvis finns ett stycke om personbedömningar som är en del av underlaget vid ett kreditbeslut och detta kan tolkas som en annan information.

3. Metod

I detta avsnitt kommer en mer ingående förklaring till hur studien besvarat problemformuleringen och vilka metoder som använts. Därefter kommer även en presentation för urval av respondenter och vilken källkritik som tagits hänsyn till.

3.1 Kvalitativ studie

Syftet med studien var att undersöka bankernas användning av redovisningsinformation och annan typ av information vid ett kreditbeslut. För att kunna besvara studiens undersökningsfrågor har författarna valt att utgå från en kvalitativ metod. Datasamlingen består av semistrukturerade intervjuer. I en kvalitativ intervju läggs all vikt på respondenternas uppfattning om ämnet, detta passar studien eftersom syfte är att intervjua personer som arbetar med krediter och har god kunskap. Semistrukturerade intervjuer innebär att personen som intervjuar förhåller sig till ett särskilt ämne och har möjlighet att ställa följdfrågor (Bryman & Bell, 2013). Fördelen med kvalitativ metod är att den är flexibel vilket betyder att metoden går att anpassa efter situation. För studien var inte en kvantitativ metod lämplig av den anledning att metoden är tillämpad för forskningsområden vars data är numerisk och ytlig.

3.2 Datasamlingsmetod

För att en frågeställning ska besvaras finns det olika metoder som kan tas hänsyn till vid insamling av information (Patel & Davidsson, 2011). I studien har författarna använt sig av både primär- och sekundärdata. Primärdata samlas normalt in via intervjuer, experiment och mätningar. Sekundärdata finner man i vetenskapliga artiklar och böcker, oftast tillgängliga för allmänheten. Nackdelen med sekundär datainsamling är att författarna inte har någon kontroll över hur den tidigare författarens insamlingsdata har gjorts (Eliasson, 2010). Primärdata har författarna samlat in genom intervjuer med kreditbedömare från utvalda banker. Sekundärdata är den insamlade informationen som har hämtats från vetenskapliga artiklar, avhandlingar och akademisk litteratur. I studien kombinerar författarna de primära och sekundära datasamlingsmetoderna (Backman, 2008).

3.3 Semistrukturerad intervju

Studien har genomförts utifrån personliga intervjuer från en semistrukturerad intervjuform. Intervjuformen gav respondenterna stor frihet att formulera svaren på sitt eget sätt (Bryman &

Bell, 2013). Intervjufrågorna gränsar sig kring ämnet och gav författarna innehåll för empiriska kapitlet. Intervjufrågorna var förutbestämda och författarna hade möjlighet till följdfrågor. Författarna utformade en gemensam struktur för intervjufrågorna specifikt för att kunna hålla en rödtråd genom intervjun och mindre diffus (Eliasson, 2010). Intervjuerna spelades in med respondenternas samtycke.

Författarna valde ljudinspelningar av den anledningen att undvika misstolkningar av viktig information (Dalen, 2015). Fördelen med ljudinspelningar är att författarna lägger all fokus på respondenten och behöver inte anteckna svaren samtidigt (Byrman & Bell, 2013). Nackdelen med ljudinspelningar är att respondenten blir för noggrann med ordvalen eftersom svaren förvaras över tid (Byrman & Bell, 2013). Ljudinspelningar underlättade författarnas arbete för transkriberingen av materialet. När intervjuerna transkriberades var författarna väldigt noga med att alla intervjuer sammanfattades på samma sätt och fokuserade på en intervju åt gången (Kvale och Brinkmann, 2009). Författarna transkriberade intervjuerna ordagrant för att eliminera risken av missuppfattning (Kvale och Brinkmann, 2009). Respondenterna valde att vara anonyma vid intervju tillfällen.

3.4 Mejl-intervju

En av fem intervjuer genomfördes via mejl. Författarna använde sig av samma intervjumall. För denna intervjumetod fick inte författarna möjlighet att ställa följdfrågor som det gjort vid personliga intervjuer. Denna typ av intervju är asynkron interaktion där författarna skickade intervjumallen till respondenten som sedan väntade in svar. Därefter skickade respondenten svaren som blev en färdig skriven text, vilket är en fördel med intervjumetoden då färdiga texten inte behöver skickas på nytt till respondenten utan är klar för analys (Kvale och Brinkmann, 2009). En nackdel med datorstödda intervju är att det kan uppstå missförstånd genom att respondenten tolkar frågan på annat sätt. En annan nackdel med intervjumetoden är att det kan vara svårt för författarna att uppleva vägledningen från kroppar och talspråk som ger detaljerade beskrivningar. Till skillnad från personliga intervjuer går det att uppleva den kroppsliga närvaron och ljudet av rösten som har en avgörande roll i samtalet (Kvale och Brinkman, 2009).

3.5 Intervjuguide

Som tidigare nämnt under uppsatsens gång byggde studiens empiriska data på två olika intervjumetoder. Den första metoden som användes är personliga intervjuer och den andra är mejl- intervju. Personliga intervjuerna ägde rum på respondentens arbetsplats. Orsaken till att författarna valde olika former att utföra intervjuerna beror på tidsbrist hos respondenterna. Vid samtliga intervjuer utgick författarna från samma intervjumall (bilaga 1) eftersom författarna ville jämföra svaren mellan respondenterna från olika banker. Efter att författarna har tagit del av den teorin som finns om ämnet och skapat sig en bättre uppfattning har frågorna utformats för att lösa dess problemformulering. Intervjumallen var formad på så sätt att först ställdes frågor om kreditbedömningsprocessen och sedan om redovisningsinformation, detta för att få en helhetsbild av processen innan ett kreditbeslut fattas.

Kontakten med bankerna skedde via telefon och sedan bestämdes tidpunkt för intervju. Intervjuerna spelades in. Efter att de inspelade intervjuerna transkriberades skickades de via mejl till respondenterna för att bli godkända.

3.6 Urval

Inom en kvalitativ intervjumetod är det viktigt med val av respondenter. Vilka är personerna som ska intervjuas och hur många ska intervjuas? Ett viktigt utgångsläge för urvalet är antalet respondenter, valet av hur många som ska intervjuas ska inte vara för stort eftersom både genomförandet och bearbetningen av intervjuerna är tidskrävande (Dalen, 2015). Totalt intervjuades fem olika banker (bilaga 2). För att få god information vid intervjuerna valdes respondenterna utifrån kriterier att det skulle vara personer som arbetar med kreditgivning och har mycket bra kännedom om ämnet. Kontakten med bankerna skedde via telefon. Avanza och Nordea ersattes mot Länsförsäkringar Bank samt Swedbank. Anledningen till detta var att Avanzas kontor i Göteborg arbetade inte med kreditbedömning och Nordea flyttade fram på intervjutillfället ett flertal gånger. Sedan meddelade Nordea tillslut att de inte kunde ställa upp på en intervju på grund av tidsbrist.

3.7 Metodproblem

Av intervjuerna har författarna försökt undvika alltför mycket informationsförlust genom att framställa informationen på ett tydligt sätt (Thuren, 2013). Om respondenterna skulle misstolka intervjufrågorna skulle det innebära en risk genom att det skulle påverka reliabilitet negativt. För att öka reliabilitet valde författarna respondenter inom samma befattning i respektive bank. Reliabiliteten är studies pålitlighet. Metoden innebär att vid repeterade undersökningar ska resultat bli den samma (Thuren, 2013). Författarna spelade in intervjun som sedan transkriberades och skickades till respondenten för att undvika eventuella missförstånd. Ljudinspelningar var en del av intervjuprocessen för att öka studiens pålitlighet (Denscombe, 2009). Validitet syftar på att kritiskt granska kvaliteten på informationen som hämtats för undersökningen (Jacobsen, 2011). Därför valde författarna att genomföra personliga intervjuer med kreditgivare för att förstärka undersökningens validitet. För att öka validiteten bildade författarna i första hand en god kunskap om ämnet sedan valde de att utforma intervjumallen. Detta leder till att författarna mäter det de vill mäta (Jacobsen, 2011).

3.8 Bearbetning av material

Med hjälp av den insamlade informationen från akademisk litteraturer, vetenskapliga artiklar, avhandlingar och intervjuer skapade författarna en bättre förståelse för läsaren. För att analysera hur bankerna såg på användningen av redovisningsinformation och annan information vid ett kreditbeslut har författarna bearbetat teoretiska materialet samt utformat intervjumallen utifrån det. Efter att författarna sammanställt materialet var nästa steg att analysera om det fanns en koppling mellan teori och empiri. Sedan besvarades problemformuleringen i slutsatsen och ett förslag för vidare forskning presenterades. Under uppsatsens gång blev problemformuleringen besvarad.

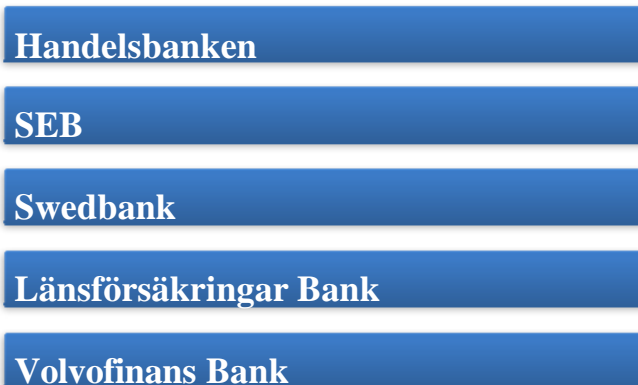
3.9 Källkritik

Källkritik är en samlingsmetod för att bedöma sanningshalten i referenser och påståenden om verkligheten (Thurén, 2013). Källkritik rör sig om att bedöma vilka artiklar, publikationer och andra källor som är oanvändbara eller mindre trovärdiga. Vetenskapliga publikationer har hög trovärdighet. För denna studie kommer härmed en samlad bedömning över huruvida

källorna är trovärdiga eller inte. All litteratur som använts i vårt arbete har hämtats via Göteborgs Universitet från ekonomiska biblioteket och samhällsvetenskapliga biblioteket som omfattas av vetenskapliga artiklar samt litteraturer. Detta valdes för att få en trovärdig teoretisk referensram och ge arbetet en hög kvalitet. Dock så skulle det kunna riktas kritik mot en del av litteratur som används är från 90-talet som exempelvis Svedin (1992) "*kreditgivning och kreditbedömning av företag*" och Broomé (1998) "*kreditgivnings till företag*". Litteraturen kan tolkas som att informationen är för gammal men eftersom ny litteratur varit svårare att hitta så utgår vi ändå av gammal litteratur som är trovärdig och anses vara relevant. Det viktiga är att litteraturen är relevant oavsett vilket år den är utgiven.

4. Empiri

I detta avsnitt kommer den empiriska informationen att presenteras. Inledningsvis presenteras en kort information om varje bank och det insamlade materialet.

Figur 3. Sammanfattande bild över samtliga banker, egen bearbetning, 2016.

4.1 Handelsbanken

Handelsbanken öppnade sitt första kontor i Sverige 1 juli år 1871. Handelsbanken är en av de största bankerna i Norden. Handelsbanken har ett brett utbud av finansiella tjänster för företag och privatpersoner, investment banking, finansiering, trading samt placering på aktie- och räntemarknad. Intervjun genomfördes med en kontorschef som är civilekonom i grunden. Personen har arbetat inom Handelsbanken sedan år 1999 och med krediter i 16 år.

4.1.1 Handelsbankens kreditbedömningsprocess

I grunden har Handelsbanken en kreditpolicy som de förhåller sig till vid kreditgivning. Många beslut som Handelsbanken tar är decentraliserade men just kreditgivning är gemensam för hela banken. Med detta menade respondenten att banken har en gemensam kreditpolicy som kreditbedömarna förhåller sig till. Sedan är varje företag individuell beroende på bransch och vid

varje beslut blir individuellt beroende på företagets förutsättningar. Viktiga punkter som tas hänsyn till är historik, framtida planer och hur länge företaget har existerat. Det finns ingen mall att följa beträffande Handelsbankens kreditgivningsprocess. När banken beviljar kredit till börsnoterade företag är det mycket lättare då det finns mycket publik information tillgängligt. När det gäller exempelvis fåmansbolag är det oftast en person bakom företaget, relationen till den personen utgör en stor roll. Det är viktigt att få en inblick för personens bakgrund om företaget. Gäller det en befintlig kund så underlättar det beslutets beviljande, då det finns befintlig information från tidigare händelser. Det är viktigt för banken att förstå företagets affär "*vad är det som företaget ska göra?*". Sedan tittar banken närmare på företagets kassaflöde, vilket kommer från verksamheten berättade respondenten. Eftersom det är genom kassaflödet det går att se om krediten kan betalas tillbaka. Likaså är återbetalningsförmågan avgörande i alla lägen. Återbetalningsförmåga är en viktig punkt att fullbordas oavsett om det är privatpersoner eller företagare.

4.1.2 Handelsbankens redovisningsinformation

Redovisningsinformation är en del av kreditprocessen och är i allra högsta grad relevant då informationen ger en uppfattning om företaget. För företag som inte ännu är kunder i banken är redovisningsinformation bland annat den informationen som banken tittar på. Banken undersöker företaget genom exempelvis Upplysningscentralen. Banken har även ett webbverktyg där de kan scanna vilka företag som finns i område och då är det bokslutsinformationen som äger rum samt risk klassificering som dyker upp. Den informationen kan avgöra om banken ska kontakta företaget eller inte. Dock så är det även viktigt att ta hänsyn till marknads kännedom och vad företaget gör samt vem som är bakom företaget, det vill säga få en rättvisande bild om företaget. För befintliga kunder är redovisningsinformation lika viktig men banken har även annan information att basera deras beslut på som bland annat tidigare information om företaget och företagaren men det behövs även information om bransch kännedom, för att se vad som skett historiskt. Det är framförallt viktigt för banken att få överblick över framtiden när en befintlig kund kommer med kreditförfrågan.

Då vill banken gärna att företaget lämnar in kassaflödesanalyser och likviditetsprognoser. Således är det viktigt att företaget som kommer till banken är förberedd. För kreditgivaren är redovisningsinformation begriplig, kreditgivare som jobbar med företag förväntas kunna analysera informationen på ett rätt sätt. Ett sätt att säga det på menar respondenterna genom att *“siffror är bara siffror och verksamheten är en annan sak. Därför är det viktigt att förstå att företaget måste väga ihop det”*.

Vad det gäller tillförlitlighet anser respondenten att informationen tillförlitlig då banken utgår från reviderade siffror som hämtas från Upplysningscentralen. Det som också är viktigt för banken är att kunna jämföra informationen från år till år för att se företagets utveckling.

Redovisningsinformation är inte tillräckligt för ett kreditbeslut. I grunden handlar det även om en relationsfråga, att bank och företag känner varandra. Det är samtidigt viktigt med en förtroendefråga, att banken har ett förtroende för ägaren och verksamheten. Även branschkännedom är en viktig faktor, att banken vet vad företaget gör. Men respondenten menar att resultat och balanssiffror samt kassaflödesanalys är de siffror som banken tittar på medan det andra är mer mjuka värden dock lika viktiga att betraktas. Det som också är betydelsefullt i en bedömning är att banken behöver förstå företags affärsplan. Eftersom om kreditgivaren inte förstår företags affärsplan, kan banken avstå från ett beslut oavsett om siffrorna ser bra ut berättade respondenten.

Banken tittar på årsredovisningar och kassaflödesanalys men även på preliminära resultat och balansräkningar, om företaget är mitt i ett år. Det är rå-siffror direkt ur systemet vilket banken får ta och beakta då siffrorna inte är reviderade. När det gäller nyckeltal och bokslutsinformation har banken egna program, de tankar antingen ner från Upplysningscentralen eller lägger in informationen i deras program och gör egna nyckeltal. Likaså tar ovanstående faktorer plats i bedömningen. Alla finansiella rapporter är historiska, ett företag kan inte betala tillbaka en kredit på historiken. Historiskt kassaflöde kan vara att företaget har sparat ihop pengar. Finansiell rapport påverkar inte återbetalningsförmågan synnerligen. Framtida kassaflöden är det viktiga. Banker kan använda det som en grund men framtiden är en simulering.

Utöver redovisningsinformation tar banken hänsyn till intern information, där de tittar på hur företagets flöden fungerar. Betalningsanmärkningar och andra skötselmarkeringar kan försvåra beviljandet av kredit. Banker avslår inte krediten per automatik.

Om banken känner en kund och vet att betalningsanmärkningen och förklaringen är godtagbar då kan banken bortse från det. Är det återkommande och man vet inte vad det beror på blir anmärkningen en försvårad faktor. Brister som kan uppkomma i redovisningsinformation är när banken använder sig av råa siffror som inte är reviderade. Använder banken sig av information som är reviderade av en revisor så förlitar de sig på informationen utlämnas. Banken baserar inga krediter på bristfällig information. Alla beslut som fattas är väl underbyggda oavsett vad. Är medarbetaren osäker gällande ett beslut så kontaktar de andra kollegor eller kontorschefer för fler åsikter och tankar. För det kan vara att kreditbedömarna ser olika saker på olika sätt.

4.2 SEB

SEB startades år 1857 och har sin grund i Stockholms Enskilda Bank. Banken verkar främst i Norden, Baltikum och Tyskland. SEB har idag 400 000 små och medelstora företag som kunder. Bankens mål är att bli ledande företagsbank i Norden. Intervjun genomfördes med en kontorschef som har en gymnasieutbildning i grunden. Respondenten har arbetat inom banksektorn i 31 år och i nuvarande bank i 16 år.

4.2.1 SEBs kreditbedömningsprocess

SEBs kreditbedömningsprocess är baserat på en mall när det gäller privat personer däremot för företag menar respondenten att det beror på om det gäller mindre eller större företag. För mindre företag utgår SEB från en mall som beskriver stegen i kreditbedömningsprocessen, däremot för större företag krävs det ett flertal andra faktorer som ska följas upp inför företagets beslutsunderlag. Det kan vara alltifrån vad företaget har för rykte och tar in material som anses behövas samt historiska siffror. Kassaflöde och årsredovisningar är exempel på vad som banken analyserar för att fullgöra om det är tillräcklig information för att krediten ska beviljas. Det innebär att besluten är individuella för företagen som banken beviljar, eftersom det även skiljer sig åt beroende på vilken bransch det rör sig om. Det är viktigt för banken att kunna läsa igenom underlag för att kunna fatta beslut och få en uppfattning samt ett förtroende för företagaren. SEB erhåller informationen från Upplysningscentralen gällande årsredovisningar för företag som utgör en analys för likviditet och nyckeltal. Banken undersöker detta för att kunna analysera om

företaget uppfyller ett beslutsunderlag. Likaså är det viktigt att även hämta information om företaget har betalningsanmärkningar.

Faktorer som anses vara viktiga vid en kreditbedömning är kundens återbetalningsförmåga och kassaflöden samt kunna förstå företagarens affär. Det är också viktigt att ha ett förtroende för kunden. Respondenten menar att det är viktigt att förstå vilka risker banken står inför med utlåningen till företag. Likaså är det viktigt att förstå ”andra vägen” menade respondenten, det vill säga om ett företag går i konkurs eller om det går sämre. Då är det därför viktigt med en fungerande kassaflöde och återbetalningsförmågan för företaget beskriver respondenten. Eftersom om företaget skulle gå i kris, måste banken vara medvetna om hur mycket pengar banken kommer att förlora och vilka säkerheter det finns vid ett sådant fall, då täcker återbetalningsförmågan och kassaflöden.

Det som skiljer SEB från andra banker är att SEB är en internationell bank medan andra banker i Sverige är fristående banker som endast finns i Sverige exempelvis Länsförsäkringar bank. SEB och Länsförsäkringar bank skiljer sig åt berättade respondenten, det är att SEB inte lägger stor vikt på ”förtroendekrediter” som innebär att bankens beslut hänger mycket på att tro på företagaren som driver verksamheten än att se över risken för utlåningen. Det är en styrka som Länsförsäkringar bank har som är efterfrågad hos kunderna att skapa ett förtroende för företagaren. Men SEB utgår tämligen från regler och lånar sällan ut pengar utan säkerhet eftersom det krävs inhämtade information från ett fler antal faktorer för att fylla upp underlaget för ett kreditbeslut. Det är viktigt för banken att kunna se över vilka säkerheter som krävs för få tillbaka likviditet som lånats ut. Det är dock också viktigt för SEB att kunna skapa ett förtroende för kunderna.

4.2.2 SEBs redovisningsinformation

Redovisningsinformationen är nyckeln till ett kreditbeslut menar respondenten.

SEB använder både historiska siffror och framåtriktade analyser. De historiska siffrorna kommer från resultat- och balansräkningen som hämtas via Upplysningscentralen och visar hur det sett ut företaget under de senaste tre åren där vinsten är viktigt att se över. De framåtriktade analyserna görs med hjälp av kassaflödeanalyser och är viktiga för banken eftersom det ger en uppfattning om kundens återbetalningsförmåga ser ut över tid.

Redovisningsinformation är begriplig att läsa av dock berättade respondenten att det hade varit bättre om informationen var mer detaljerad. För SEB är redovisningsinformationen relevant och användbar för ett kreditbeslut och respondenten menar samtidigt att det är positivt att inte kunna bedöma ett beslut utan redovisningsinformation. Därför blir tillförlitligheten viktig eftersom siffrorna är reviderade dock så går det också att göra en bedömning själv utifrån siffrorna. Enligt respondenten är jämförbarheten viktigt för att ständigt kunna analysera trender och jämföra historiska siffror. I och med detta slipper banken kreditförluster ifall företagets utveckling går åt rätt håll hela tiden. Utvecklingen är viktig för SEB att se över eftersom där kan de se ifall det är rimligt att minska eller öka i den branschen vilket SEB tittar mycket på. Om redovisningsinformationen är tillräcklig för ett kreditbeslut uttrycker sig respondenten genom *”ju mindre ett bolag är desto mindre information finns det”*. Det innebär att för mindre bolag finns det inte tillräckligt med information medan i större bolag finns det en ekonomi avdelning som har ansvar för ekonomin vilket ger mer information om hur det går runt hjulet hela tiden genom att företaget får in och ut pengar.

En annan information än redovisningsinformationen är att det ska finnas bland annat en revisionsberättelse och att det finns en affärsplan som beskriver hur företagets ska uppfylla lånet, vilket är viktigt för användarna att förstå. Respondenten menar att det ska finnas en kreditstruktur, för att förstå vilken struktur kunden vill ha och som underlättar för en kreditbedömare att fatta ett beslut. Alla beslut fattas inte enskilt utan vid större krediter av företagslån tas beslutet utav kreditkommittén.

4.2.3 SEBs risker vid ett kreditbeslut

Det som kan försvåra ett kreditbeslut är om banken och kunden inte har skapat en relation, eftersom det är viktigt att ha nära kontakt med kunden. Detta för att kunna ha koll på företaget genom att se över exempelvis konto och saldo som visar hur det går för företaget. Det är viktigt för banken och se över om företaget har ett lönsamt kassaflöde. Respondenten berättade även att ägaren ska ha en bra privat ekonomi såsom sparad kapital, för att det ska täcka ut för svårigheter när det inte går som förväntat. Detta är SEB väldigt noga med för att undvika förluster. Eftersom om ett företag går i konkurs får banken inte tillräckligt med pengar tillbaka bland annat värderas

varulagret med tio procent och för maskiner samt inventarier är det 20 procent. Tillgångarna hos företaget får banken inte ut vid eventuell konkurs menar respondenten. Därför bör revisor vara mer vassare och visa en mer rättvisande bild om företaget för utomstående enligt respondenten.

4.3 Swedbank AB

Swedbank AB är ett svenskt aktiebolag och en koncern. Koncernen är verksam i Norden och Baltikum. Banken bildades 1997 som Föreningssparbanken, men bytte namn 2006 till Swedbank. Intervjun genomfördes med en kreditchef som är i grunden civilekonom och jurist. Respondenten har arbetat inom banksektorn i 35 år och med krediter i 20 år, utöver det har respondenten arbetat som jurist på domstol i två år.

4.3.1 Swedbanks kreditbedömningsprocess

Swedbank utgår aldrig från en mall vid ett kreditbeslut då de anser att varje kreditärende är unikt. En viktig faktor för banken vid en kreditgivning är vem som står bakom företaget. Respondenten förklarar tydligt att det är viktigt att skapa ett förtroende för personen och dess verksamhet. När Swedbank samlar fakta för ett kreditärende är det viktigt för banken att vara ute hos kunden för att uppleva kundens miljö. Den viktigaste faktorn för Swedbank inför ett kreditbeslut är den framtida återbetalningsförmåga men samtidigt är det viktigt att det är rätt person som driver företaget. För ett kreditbeslut blickar banken bakåt och framåt, det är den framåt blickande analysen som är den viktig inför en bedömning. Men för att kunna göra analysen måste man blicka bakåt menade respondenten det vill säga att både dåtid och framtid spelar stor roll inför ett kreditbeslut.

4.3.2 Swedbanks Redovisningsinformation

Swedbank utgår från ett påskrivet bokslut som anses vara relevant för användarna. Därmed förlitar banken sig på siffrorna. Det är ett sätt att följa upp hur företaget uppfyllt sina mål. När ett företag lägger en prognos som de sedan uppfyller skapar det ett förtroende för Swedbank. Balansposterna i bokslutet ligger till grund för att beräkna hur banken säkerställer sig i ett företagsengagemang där banken har företaget

tillgångsmassa som säkerhet.

Respondenten anser att redovisningsinformationen är begriplig och det kan hända att banken inte förstår alla poster i bokslutet därmed får kontakta revisorn för en förklaring. Swedbank är noggrann med redovisningsinformationen, dyker det upp ett frågetecken kring informationen är det viktigt att kunna reda ut det. Banken anser även att det är viktigt att kunna jämföra siffrorna mellan åren för att se förändringar i företagets utveckling.

Swedbank utgår inte endast från redovisningsinformation för ett kreditbeslut då det inte är obligatorisk för mindre företag att ha ett bokslut. Skulle redovisningsinformationen saknas för ett kreditbeslut kan Swedbank kräva uppgifter för att fylla underlaget. Vid kreditgivning till mindre företag som saknar bokslut har ofta banken säkerställt sig med personliga åtaganden såsom borgen. Bortsett från redovisningsinformation tar Swedbank även hänsyn till branschen. Branschen har en stor betydelse vid ett kreditbeslut, då risken i olika branscher är olika. En viktig betydelse för kreditbedömning är om kunden länge har varit kund i banken eller om kunden är ny. Beroende på relation kan banken ta lite lättare på vissa saker.

4.3.3 Swedbanks risker vid ett kreditbeslut

Ett kreditbeslut bygger på det faktaunderlag som fanns tillgängligt vid beslutstillfället. Beslutet baserar sig också på subjektiva bedömningar. Risken för att utvecklingen blir annorlunda finns alltid. Exempelvis kan marknadsförutsättningarna utveckla sig annorlunda. De makroekonomiska förutsättningarna kan förändras, såsom räntor och valutakurser. Det kan även visa sig att företagaren inte var rätt person att driva företaget.

4.4 Länsförsäkringar Bank

Länsförsäkringar Bank är ett svenskt aktiebolag som grundades år 1996. Banken är ett helägt dotterbolag som tillhör Länsförsäkringar gruppen och ägs gemensamt med 23 självständiga Länsförsäkringsbolag. Banken erbjuder kunder en helhet av bank – och försäkringstjänster både till privatpersoner samt företag. Intervjun på Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän genomfördes med en kreditchef för länsbolaget. Respondenten har en gymnasieutbildning i grunden. Respondenten har arbetat med krediter i 23 år och varit anställd på Länsförsäkring

Bank sedan 1998.

4.4.1 Länsförsäkringar banks kreditbedömningsprocess

Länsförsäkringar Bank startade år 2010 med utlåning till företag. År 1998 började Länsförsäkringar Bank att arbeta med lantbrukare och privatpersoner, då bolaget har dessa kundgrupper som huvudmålgrupp. Respondenten berättade att deras kreditbedömningsprocess är grundad på en kreditinstruktion som beskriver hur det ska följas. I kreditprocessen ingår en kreditpolicy, kreditinstruktion och olika underinstruktioner som bland annat innehåller fördjupningsmallar. Bankens kreditgivning är analysbaserad, det vill säga den bygger på en ekonomisk bedömning av kundens återbetalningsförmåga. Respondenten berättade att banken utgår från två system som banken använder sig av vid kreditgivning mot företag. Systemen innebär olika steg som ska följas innan ett beslut kan tas. Bland annat krävs ett PM som beskriver vad ärendet handlar om, vad det är för avsikt med krediten och grundläggande information om kunden. Här beskrivs även hur låntagarens bakgrund ser ut och hur bolagets resultat ser ut. Ett PM är en berättandetext om kredittagaren och är en del av underlaget för att kunna bedöma krediten samt för att kunna fatta ett kreditbeslut. Därefter tittar banken närmare på hur engagemanget ser ut totalt och hur mycket pengar kunden vill låna. Respondenten berättade att information hämtas från Upplysningscentralen för varje ny eller befintlig kund som ska låna nya pengar. Informationen som hämtas från Upplysningscentralen är viktig och banken får information om det finns betalningsanmärkningar på kunden. Genom Upplysningscentralen hämtas information om företagen tidigare varit inblandad i någon konkurs, varit försatt i konkurs eller på annat sätt haft problem i företaget. Banken ser även om företagens styrelse har bytts ut eller om andra väsentliga händelser har inträffat. Här kan banken också se vad branschen har för nyckeltal och därmed jämföra med hur det aktuella företaget ligger till jämförelsevis mot branschen.

Ett steg som ingår i kreditprocessen är information som banken tagit från årsboksluten för att se och kunna analysera företagens ekonomiska ställning för de tre senaste åren. Aktuella frågor som man går igenom är: Hur lönsamt är företaget och hur stabilt är företaget? Hur stor är risken för konkurs eller obestånd? När det gäller

enskilda näringsidkare är det mycket viktigt att inhämta deklARATIONER, årsbokslut samt resultat- och balansrapport för den senaste månaden. Detta för att täcka upp den tid som gått från att årsredovisning upprättades. Kassaflödesanalysen är en viktig del av kreditbedömningen och hanteras inom ramen för kreditbedömningssystemet.

Respondenten berättade att banken tar hänsyn till många andra delar för att göra en komplett bedömning av ett företags engagemang och kreditförfrågan. En säkerhetsbild är viktig för att kunna bedöma hela kundens engagemang och bankens möjlighet att få säkerhet för sin utlåning. Ett exempel är fastighetskrediter och inom detta kreditområde är det avgörande att ha kontroll på vilken säkerhet som banken kan förvänta sig att få vid utlåningen. Fastighetsutlåning är som all annan utlåning hårt reglerad och är extra viktig eftersom det ofta rör sig om stora summor. Vilken pant som banken får är avgörande för vilken räntesättning som banken eller hypoteksbolaget kan erbjuda kunden. Processen avslutas med en kortfattad sammanfattning med motiv till beslut. Sedan går ärendet vidare för beslut. Beslut kan fattas av olika införda instanser. Rådgivare har vissa mandat medan lokal kreditkommitté har ett annat mandat. Högsta beslutsmandat har centralt kreditkommitté och bankens styrelse.

En viktig faktor för kreditbedömningen är resultatet och kunna se vinsten för de senaste åren samt hur företaget hanterat detta. Det är även viktigt att kunna se hur eget kapital och omsättningen sett ut under åren, ifall det gått upp eller ner. Länsförsäkringar Bank gör varje år en kontroll på alla kredittagare, detta gäller företagare och lantbrukare. Kontrollen innebär att gå igenom företagets senaste bokslut och därigenom analysera hur företagets resultat ser ut samt hur kundens engagemang ser ut hos banken. Banken ska kunna se vad det finns för frågetecken och framtida utvecklingsmöjligheter eller om engagemanget ska avvecklas. I stort sätt fungerar bankens kreditbedömningsprocess på samma sätt som andra banker då stora delar av kreditgivningsprocessen är reglerad via ett flertal lagar och förordningar. Det som skiljer Länsförsäkringar Bank mot större banker är att banken tar mindre risker eftersom Länsförsäkringsbolagen är kundägda och därmed vill banken vara mer försiktig i sin kreditgivning.

4.4.2 Länsförsäkringar banks redovisningsinformation

Länsförsäkringar bank anser att redovisningsinformation är viktig och har en hög relevans vid ett kreditbeslut. Enligt respondenten går det inte att fatta ett kreditbeslut utan redovisningsinformation för företag. Informationen är relevant och ger banken möjligheter till att kunna få en inblick i hur det går för företaget och hur företaget skött sig inom de tre senaste åren. Budget är ett viktigt verktyg för såväl företagen som för banken och visar hur företagaren tänker sig framtiden. Det är viktigt att komma ihåg att budget inte är verkligheten utan endast en målbild. Det som gäller tillförlitligheten så utgår banken från de reviderade siffrorna som hämtas från upplysningscentralen. Den ekonomiska bilden visar om det ser bra ut för företaget genom siffrorna som är granskade. Vad det gäller jämförbarheten inom redovisningsinformationen anses den vara bra för att kunna göra en jämförelse mellan åren och inom samma bransch. Informationen är begriplig menade respondenten då banken besitter kunskaper för att studera materialet.

Resultat-och balansräkningen är en stor del av underlaget vid en kreditbedömning. Med resultat-och balansräkningen ser banken tydligt om det skett en förändring i resultatet. För Länsförsäkringar Bank är resultat-och balansrapporter viktiga att se över, om det hunnit gå flera månader in på nya året efter det att årsredovisning upprättats. Nyckeln till ett bra kreditbeslut beror på om banken kan skapa en bra relation med kredittagaren och få användbar information. Banken behöver göra en bedömning kring hur personen som driver företaget hittills lyckats i sitt företagande och vilken erfarenhet som företagen har.

4.5 Volvofinans Bank AB

Volvofinans Bank är ett av Sveriges bank som grundades år 1959 och är ett dotterbolag till Volvohandlarföreningens förvaltningsbolag. Banken erbjuder finansieringstjänster till privatpersoner och företag. Under år 2008 inskaffades tillstånd från finansinspektionen för att kunna bedriva bankärenden och därmed blev verksamheten ett kreditmarknadsbolag. I och med detta byte banken namn från Volvofinans AB till Volvofinans Bank AB. Intervjun

genomfördes med en kredit - och juristchef som är utbildad till ekonom samt jurist i grunden. Personen har arbetat inom banksektorn i 25 år och med krediter i 11 år.

4.5.1 Volvofinans Bank AB kreditbedömningsprocess

Volvofinans Bank är ett av nio så kallade IRK-institut (Intern Risk klassificering) i Sverige. Det innebär att Volvofinans Bank tillsammans med storbankerna och fyra institut till har finansinspektionens medgivande att beräkna kapitalkrav på grundval av egna internt framtagna riskklassificeringsmodeller. Där banken har byggt ett eget kreditscoringssystem som scorar kunderna och producerar antingen ett kreditbeslut eller en beslutsrekommendation, beroende på kundkategori. När det är fråga om beslutsrekommendation är det en handläggare som fattar beslutet på grundval av rekommendationen. Vid kreditgivning till juridisk person fattar scoringssystemet aldrig beslut, utan beslutsrekommendationen vägs samman med andra uppgifter såsom redovisningsinformation i årsredovisning, varefter ett manuellt beslut fattas. Olika handläggare har olika beslutsrätt beroende på kompetens menade respondenten.

Vad som är viktigt och grunden för ett beslut är naturligtvis kundens återbetalningsförmåga. Scoringmodellen väger samman ett antal faktorer som tas in från kunden, Upplysningscentralen och bankens interna information om kunden. Utifrån dessa parametrar skattas kundens återbetalningsförmåga uttryckt som PD (Probability of Default). Bedömningen bygger delvis på en statistisk regressionsanalys. Det är svårt att säga vilka parametrar som är enskilt viktigast, men kassaflöde anses vara en viktig faktor. Både när det gäller fysisk och juridiska personer är den enskilt mest förklarande variabeln. Respondenten menar att ” *likvida medel in minus likvida medel ut*”.

En skillnad mellan Volvofinans Bank och andra banker är i stort sett inte mycket eftersom banker generellt är hemlighetsfulla sinsemellan beträffande av sina kreditbedömningssystem. Men en skillnad skulle vara enligt respondenten att Volvofinans Bank bedömer kunder mer likt storbankernas, eftersom de är IRK-institut.

4.5.2 Volvofinans Bank AB redovisningsinformation

Informationen från redovisningsinformation anses enligt respondenten vara relevant vid ett kreditbeslut, särskilt gällande kunder på distans. Redovisningsinformation anser respondenten som hög trovärdig då banken enbart använder sig av reviderade årsredovisningar. Informationen som banken använder sig utav är begriplig, då kreditgivare anser att informationen är förständig. Detta för att kunna jämföra företag inom samma bransch och analysera trender. Respondenten menar att redovisningsinformation är viktig och när det ska göra en manuell bedömning använder Volvofinans Bank all tillgänglig redovisningsinformation och gör en sammanvägd bedömning. Eftersom kreditbedömning är ett hantverk som kräver erfarenhet, intuition och magkänsla. Respondenten anser inte att redovisningsinformation är tillräckligt för ett fullständigt kreditbeslut eftersom ett kreditbeslut är framåtriktat. Kreditbedömaren måste göra en bedömning av motpartens framtida återbetalningsförmåga. Däremot utgör redovisningsinformationen en värdefull beståndsdel i den helhetsbedömning som görs av kundens kreditvärdighet. Enligt respondenten går det inte att välja ut vilken del av årsredovisningen som är viktigast eftersom det gör en helhetsbedömning. Men i vissa fall är not apparaten mycket värdefull vid bedömningen, medan i andra fall, till exempel är kassaflödesanalysen viktigast i ett visst ärende. Betydelsen av reviderad redovisningsinformation anses ha stor vikt för ett kreditbeslut. Oreviderade årsredovisningar accepterar inte Volvofinans bank normalt sett som beslutsunderlag. I övrigt utgör banken från redovisningsinformationen, som nämnts tidigare ovan och en viktig del i det totala beslutsunderlaget kan bestå av resultat- och likviditetsbudget, strategisk affärsplan, bransch m.m. Utöver detta finns det annan information än redovisningsinformationen som används menar respondenten. Det som också äger rum som beslutsunderlag är förvaltningsberättelse och i förekommande fall, VD-ordet som ger ofta värdefull inblick i företagets verksamhet. Det är även viktigt att ha information om skötselhistorik hos banken, betalningsskötsel enligt upplysningscentralen och riskbedömning av företagets affär.

4.5.3 Volvofinans Bank ABs risker vid ett kreditbeslut

Det finns faktorer som kan försvåra kreditbedömningsprocessen för Volvofinans Banks fall kan det vara komplicerade koncernkonstellationer, engagemang i intressebolag, fastigheter i

kommanditbolag etc. I och med detta försvårar det analysen. Även när det gäller ultimata ägandet som ligger i ett utländskt bolag, i synnerhet utanför EU. I dessa fall är det ofta inte möjligt att få ta del av en svensk koncernredovisning eftersom den oftast ligger i topp moderbolaget. Respondenten menar att det är svårt att få en uppfattning om hur det faktiskt går i den svenska verksamhetsgrenen. Bortsett från faktorer som kan uppstå vid en kreditbedömning kan även brister uppkomma vid redovisningsinformationen, enligt respondenten kan det exempelvis förekomma vid diskrepanser mellan bokförda värden och marknadsvärden. Intressebolagsandelar kan vara svårvärderade, i synnerhet om det gäller associationsformerna handelsbolag, kommanditbolag eller enkelbolag. För att undvika dessa brister och problem vid ett kreditbeslut är svåra i stort sett men går att ta hänsyn till dem genom att göra en grundlig analys av tillgångssidan. Eftersom som tidigare nämnts är kreditbedömningen ett hantverk som är svårt att skriva med några allmängiltiga handböcker eller manualer för. Det handlar i mångt och mycket om "*detektivarbete*" samt grundlig analys genom att läsa mellan raderna i redovisningsinformationen beskriver respondenten.

5. Analys

I detta avsnitt analyseras det empiriska materialet och återkopplas sedan till den teoretiska referensramen. Analysen innehåller även egna funderingar och kritik kring vårt resultat.

5.1 Kreditbedömning

Enligt finansinspektionen ska allmänna råd och regelverk följas vid framställning av kreditpolicy, det betyder att bankerna ska vid kreditgivning förhålla sig till dessa regelverk (Broomé, 1998). Det är viktigt för banken att kunna bedöma företagets potentiella återbetalningsförmåga och förutse om kredittagaren har tillräckligt med tillgångar för att återbetala lånet. Därför genomförs en allsidig bedömning menar Svedin (1992). Detta kan författarna konstatera stämde överens med de fem banker som intervjuats, då samtliga följer en kreditpolicy. Förklaringen till att alla banker har en gemensam nämnare beror på att branschen är lagreglerad när det gäller utlåning. För en kreditbedömare är det viktigt att kunna skapa ett förtroende för företaget, eftersom det är viktigt att ha en relation med kunden i processen. Green (1997) anser att redan vid första mötet upplever kreditbedömaren en känsla om kredittagaren. Dock så krävs det mer uppgifter för underlaget innan ett kreditbeslut kan fattas.

Det har visat sig att genomförandet inför ett kreditbeslut skiljer sig mellan bankerna. Handelsbanken och Swedbanks respondenter menar att dem inte utgår från en mall vid kreditbeslut, utan beslutet är individuellt för varje företag då det tas hänsyn till respektive bransch och andra förutsättningar. SEBs respondent berättar att deras kreditbedömning grundar sig på en mall när det gäller mindre företag dock för större företag tar banken istället hänsyn till vilken bransch företaget tillhör, företagets rykte samt historiska siffror analyseras. Detta stämmer överens med Svedins (1992) påstående om kreditbedömning att det är viktigt för banken att kunna ta del av tidigare händelser med företag eftersom historiska siffror som analyseras är betydelsefulla för ett kreditbeslut. Detta är även viktigt för SEB att kunna jämföra information från år till år för att se över om företag har en god återbetalningsförmåga inför fler framtida lån menade respondenten. Däremot använder Länsförsäkringar Bank sig av en mall som består av två system berättade respondenten. Systemen visar avsikten med krediten genom ett skrivande PM.

PM:et innebär en berättandetext om kredittagaren. Samtliga banker hämtar information från Upplysningscentralen som är användbar eftersom det visar om det ligger betalningsanmärkningar för kredittagaren. Volvofinans Bank skiljer sig från ovanstående banker på så sätt att de använder sig av ett *kreditscoringsystem*. Banken har byggt ett eget system för att *scora* kunderna, det vill säga avgöra ifall en kredit kan beviljas eller inte för kunden.

Respondenterna från respektive banker anser att kassaflödesanalys är viktigt eftersom genom kassaflödeanalysen kan bankerna förutse företagets återbetalningsförmåga. Kassaflödeanalysen är en del av kreditbedömningen och hanteras inom ramen för kreditbedömningssystemet poängterade respondenten från Länsförsäkringar Bank. Enligt Svedin (1992) är kundens återbetalningsförmåga en viktig faktor för att bevilja krediter. En gemensam faktor för alla fem banker är återbetalningsförmågan som är avgörande för ett beslut för att inte riskera kreditförluster. Respondenten från Handelsbanken menar att återbetalningsförmågan är avgörande i alla lägen. Men respondenten i Swedbank menar denne även företagaren och fysiska möten är viktiga. Länsförsäkringar Bank gör även en årlig kontroll för varje kredittagare, detta gäller företagare eller lantbrukare. Kontrollen ger banken en bättre möjlighet till att bedöma hur framtida utvecklingsmöjligheter kommer att se ut och om det finns eventuella frågetecken. De samtliga respondenterna från respektive banker menar att återbetalningsförmågan är en viktig faktor som måste fullbordas oavsett om det gäller privatpersoner eller företagare.

5.2 Redovisningsinformation

Egginton (1982) menar att redovisningsinformationen är viktigt för banken innan ett beslut eftersom redovisningsinformationen används som ett ramverk för att jämföra ekonomiska utvecklingar mellan företag. Svedin (1992) menar att banker använder sig av redovisningsinformation för att bedöma företagets återbetalningsförmåga. Redovisningsinformation är ett viktigt underlag för att se över företagets återbetalningsförmåga vid ett kreditbeslut och detta bekräftades av respektive respondent från bankerna som intervjuats. Samtidigt menar bankerna att en analys av företagaren, branschen och affärsplanen är minst lika viktiga vid ett kreditbeslut såsom redovisningsinformationen. SEBs respondent beskrev redovisningsinformationens relevans genom att säga "*redovisningsinformation är nyckeln till ett kreditbeslut*". Detta innebär att samtliga banker använder redovisningsinformation och fokuserar

på årsredovisningen som ett underlag för återbetalningsförmågan.

IASB (International Accounting Standards Board) benämner att inom redovisningsinformation ska fyra viktiga egenskaper användas såsom; *begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet* (Redovisningsrådet, 1995). Finansiella rapporten som utlämnas ska vara begriplig för att informationen ska studeras med noggrannhet och ge en rimlig kunskap om företagets affär. Respondenterna från respektive bank hävdar likaså att informationen är begriplig att läsa av. Men SEBs respondent önskar att informationen hade kunnat redovisas mer detaljerad än vad den gör idag. Utifrån bankers underlag av återbetalningsförmågan kan författarna fastställa att redovisningsinformation är relevant inför ett beslut. Då bankerna tar hänsyn till historiska siffror inför framtida händelser menar författarna att redovisningsinformationen blir relevant, som överensstämmer med IASB relevans egenskap. Utöver att informationen ska vara begriplig och relevant måste informationen även vara tillförlitlig. När informationen inte håller väsentliga felaktigheter betraktas informationen som tillförlitlig. Bankerna anser att ett påskrivet bokslut är tillförlitlig då redovisningsinformationen är granskad av en revisor. För jämförbarheten är kravet att finansiella rapporter ska kunna jämföras mellan åren.

Enligt Handelsbanken och SEBs respondenter är nyckeltal en del av kreditbedömningsprocessen och bankerna anser att det är viktigt att räkna ut egna nyckeltal för att se över hur säkerheten ser ut för företaget. Denna information kommer från Upplysningscentralen som även visar ifall företaget har anmärkningar. Bankerna jämför nyckeltalen mellan åren för att se företagets utveckling och finansiella ställning. Även Länsförsäkringar Bank tar hänsyn till nyckeltal menar respondenten. Swedbank och Volvofinans Banks respondenter nämner inget om nyckeltal. Bankerna jämför andra siffror och av den anledningen anser författarna att samtliga banker har en information som är jämförbar.

Samtliga banker ansåg att ett beslut inte enbart grundas på redovisningsinformation. Andra viktiga faktorer som spelade roll var branschkunskap, relation med företaget, verksamhetsberättelse och affärsplan. Handelsbankens respondent menade att *“siffror är bara siffror och verksamheten är en annan sak. Därför är det viktigt att förstå att företaget måste väga*

ihop detta”.

I det flesta fall kan en relation mellan bank och företag underlätta ett beslut som hävdades av alla respondenter från varje bank förutom från Volvofinans Banks respondent. Detta stämmer även överens med Trönberg (2012) som menar att en relation mellan företag och bank underlättar ett kreditbeslut samtidigt som ett förtroende skapas i relationen. Även av Svedin (1992) nämns det att affärsplan och branschkunskap är viktiga faktorer som har stor inflytande på ett beslut.

Bankerna anser att en relation med företag underlättar kreditbeslutet eftersom det finns historisk sinsemellan bank och företag. Detta kan jämföras med vad Broomé (1998) poängterar om andra faktorer som betraktas vid utlåning till företag och en sådan faktor är förtroende. Att kreditgivaren ska kunna förlita sig på ägaren bakom verksamheten. Dock så hävdar inte Volvofinans banks respondent att en relation med kunden är viktig utan fokuserar mer på affärsplanen och marknadenssituation.

5.3 Risker

Det är viktigt för banken att anknyta sig till lönsamma kunder eftersom ett kreditavtal innebär en viss risk och banker förväntar sig att företag återbetalar lån menar Sigbladh & Wilow (2008). Bankerna anser att olika faktorer kan bidra till olika risker men samtliga banker lägger stor vikt på återbetalningsförmågan för att minska risken för kreditförluster. Att återbetalningsförmåga är nyckel till krediter poängteras även hos Svedin (1992). Kreditgivaren behöver efterfråga om redovisningsinformation för att kunna bedöma huruvida en kredittagare är lämplig för krediten menar Broomé (1998).

Avslutningsvis innebär det att bankernas användning av redovisningsinformation är ett viktigt underlag för att göra ett kreditbeslut. Detta poängteras även av Svedin (1992) och Egginton (1982) att redovisningsinformationen är grundläggande för banken innan ett kreditbeslut tas, eftersom redovisningsinformationen används som ett ramverk för att jämföra ekonomiska utvecklingar mellan företagen. Bankernas respondenter var därmed även eniga om att det är ytterst viktigt vid kreditbeslut att ta hänsyn till redovisningsinformation för respektive företag. Eftersom redovisningsinformation ger

banken underlag om respektive kredittagarens återbetalningsförmåga som är en ekonomisk jämförelse. Återbetalningsförmågan är en viktig finansiell faktor för att kunna göra en kreditbedömning.

Bankerna betraktar även andra faktorer vid en bedömning av utlåning till företag hävdar Broomé (1998). Det innebär att betydelsen av annan typ av information som underlag vid kreditbeslut utöver redovisningsinformation behövs. Även respondenterna från respektive bank menade att de även samlar in information genom företagets affärsplan, branschkännedom, förtroende och kundrelationer. Genom att skapa en relation mellan bank och kund leder det till förtroende som innebär att kreditgivaren ska lita på individerna bakom verksamheten (Broomé, 1998). Genom att ta hänsyn till ovanstående viktiga faktorer leder det till att banken gör en allsidig analys av företag.

Slutligen kopplades empirin till våra teorier.

6. Slutsats

I detta avsnitt kommer problemformuleringsfrågan besvaras och därefter presenteras uppsatsens relevans och bidrag. Sedan presenteras förslag till vidare forskning och avslutas med egna reflektioner.

6.1 Slutsats

Syftet med denna studie var att undersöka hur banker ser på användningen av redovisningsinformation och annan typ av information vid kreditgivning. Författarna har diskuterat studiens ämne med respondenterna från respektive bank.

I studien kom författarna fram till att användningen av redovisningsinformation ansåg bankerna vara till stor hjälp inför ett kreditbeslut då det är en del av underlaget. Redovisningsinformation ger bankerna en bättre bild av företagets finansiella ställning. Författarna kan dra slutsatsen om att inom redovisningsinformation är kassaflödesanalysen betydlig eftersom det är viktigt för banker att se företagets betalningsströmmar. För samtliga banker är återbetalningsförmågan en avgörande faktor som tas fram genom kassaflödesanalysen. Dock så har bankerna även användning av nyckeltal men användningen skiljer sig mellan bankerna. I studien benämns att återbetalningsförmågan är en viktig faktor hos företag och detta uppmärksammas även av Jin (2012). Författarna upplevde inte att bankerna hade svårigheter med att begripa redovisningsinformationen och bankerna uttryckte inget tvivel om informationen. Jämförbarheten ansågs vara viktig och användbar för att jämföra perioder. Slutsatsen blir därmed att redovisningsinformationen ansågs vara i högsta grad relevant för bankerna.

Annan typ av information som betraktas vid kreditbeslut är affärsplan, branschkunskap, förtroende och relation med kund. Dessa faktorer betonar samtliga banker som viktiga för underlaget utöver redovisningsinformation. Relationen mellan banken och kunden underlättade kreditbeslutet för fyra av fem banker men enligt respondenten från Volvofinans bank så påverkade inte relationer beslutet. Eftersom effekten av en relation med kunden skapar ett förtroende för kreditgivaren. Svedin (1992) poängterar att branschkunskap och affärsplan är faktorer som ingår i underlaget för att banken ska kunna göra en helhetsbedömning.

En genomarbetad affärsplan gav bankerna möjlighet att analysera framtidsutsikter. Branschkunedom tog samtliga banker hänsyn till av den anledningen att olika branscher skiljer sig åt gällande risker. I och med detta vill bankerna jämföra branscher mellan varandra.

Av de slutsatser som dragits anser författarna att användningen av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut är till stor användning. Bankerna lägger stor vikt på redovisningsinformation inför ett kreditbeslut men likaså på branschkunedom, affärsplan och relation med kund. För att bevilja kredit kräver samtliga banker att det ligger en god återbetalningsförmåga hos kunden. Återbetalningsförmågan är i första stadiet en avgörande faktor i ett kreditbeslut som blir en primär utgångspunkt. I senare stadier av kreditbedömningsprocessen är återbetalningsförmågan likvärdig till de resterande faktorerna som affärsplan, branschkunedom och relation med kund. Om företagen har redovisningsinformation som innehåller bra kassaflödeanalys som påvisar en bra återbetalningsförmåga och en god relation med bank så leder det till goda möjligheter till att bli beviljad kredit.

6.2 Relevans och bidrag

Studiens bidrag var att öka kunskapen kring ämnesområdet och belysa hur banker använder sig av redovisningsinformation samt annan information vid ett kreditbeslut. Studien ger en tydlig beskrivning på hur användningen av informationen används vid ett kreditbeslut hos banker. Studien visar även att både redovisningsinformation och annan information är viktigt för ett underlag innan ett kreditbeslut fattas. Detta ger företag en bättre beskrivning av vad som krävs för ett kreditbeslut och vad banker tar hänsyn till. Studien ger även företag som tidigare inte stått inför ett kreditbehov vägledning om vilken information banker använder sig av vid ett kreditbeslut. Företag kan använda studien som förkunskap. Av studien har författarna fått bredare kunskap om vilken information som banker anser vara användbar vid ett kreditbeslut. Författarna har även fått stor kunskap om hur en kreditbedömningsprocess går till. Författarna kom fram till att grunden för ett kreditbeslut är genom kassaflödesanalysen där återbetalningsförmågan har en avgörande roll. Sedan lägger banker även stor vikt på annan typ av information.

6.3 Fortsatt forskning

Denna uppsats behandlade redovisningsinformations användning hos banker vid ett kreditbeslut. Därför skulle det vara intressant att vidare kunna undersöka användningen av redovisningsinformation vid ett kreditbeslut mellan större mindre företag. Detta kan undersökas djupare genom att se om det finns skillnader av användningen mellan större eller mindre företag. Då denna studie varken har valt att fokusera på större eller mindre företag utan syftet var att fokusera sig på ett generellt kreditbeslut utifrån hur banker använder redovisningsinformation.

6.4 Reflektioner

Uppsatsskrivandet var nytt för författarna men i samband med uppstarten för kursen så ingick ett gemensamt ”*metodblock*” inom företagsekonomi som var till stor hjälp. När kursen startades insåg författarna hur mycket mer som behöver betraktas och analyseras i en vetenskaplig studie. Val av ämnet för studien var enkelt då författarna sedan tidigare haft ett intresse för kreditgivning. Under kursens gång förbättrade författarna sina kunskaper och fick en bättre överblick om att undersöka helheten av ett ämne. Det som även var till stor hjälp för uppsatsskrivandet var seminarium tillfällen där uppsatsen opponerades av andra deltagare. Detta gav oss författare en djupare insikt över utvecklingen av studien. Författarna har även tagit med förkunskaper från andra kurser såsom ”*externredovisning III*” där kursen belyste redovisningens roll inom offentlig sektor och privata näringslivet. Det framgick även information om redovisningsteorier och kassaflödesanalyser som har betydelse inom krediter. Detta fick författarna att hitta sitt intresse och att vilja arbeta med kreditgivning i framtiden. Uppsatsskrivandet har slutligen bidragit till att författarna blivit bättre på att ta större ansvar och kunna föra en konversation om kreditgivning. Författarna har även fått en djupare förståelse av hur kreditgivningen går till och användningen av redovisningsinformation samt vilka faktorer som kan påverka ett kreditbeslut.

7. Referenser

Andersson, P. & Hellman, N. (2007). *Does Pro Forma Reporting Bias Analyst Forecasts?* *European Accounting Review*, vol.16:2 p.277-298

Accounting Standards for Small and Medium Sized Entities (Topic Summary), IASB möte 30 oktober 2003. <http://www.iasb.org.uk/cmt/0001.asp?s=10099031&sc=>

Backman, J., 2008. Rapporter och uppsatser. Lund: Studentlitteratur

Berger, A. N. & Udell, G. F., 2006. *A more complete conceptual framework for SME finance.* *Journal of Banking & Finance*, pp. 2945 - 2966.

Berry, Aidan & Robertson, Jenny, (2006). *“Overseas bankers in the UK and their use of information for making lending decisions”* *The British Accounting review*.p38.

Broomé, P., Elmer, L., & Nylen, B., (1998). *Kreditgivning till företag.* Lund: Studentlitteratur.

Bruns, V. (2003). Kreditprocessen ur bankens och det växande ägarledda företags perspektiv. I H. Landström (Red.), *Småföretaget och kapitalet.* s. 115-133 Kristianstad: SNS Förlag.

Bryman, A. & Bell, E. 2013. *Företagsekonomiska forskningsmetoder.* Stockholm: Liber.

Buhl, Ulrich Hans (2000) *Efficient Coordination by optimal allocation of decision rights for participants on electric financial services markets, Computational and Mathematical Organization Theory*; 6:2, s.145-159.

Dahlin, L., Jönsson, T. & Lunden, B. (2000). *Bokslut och årsredovisning.* Björn Lunden Information AB.

Dalen. Monica.(2015) Intervju som metod .2. Uppl., Lunds universitet.

Denscombe, M. (2009) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (2:5. uppl.), Lund: Studentlitteratur AB

Eggington D. A (1982) *Accounting for the banker,* Longman Inc.

Eliasson, Annika. (2010). *Kvantitativ metod från början.* Lund: Studentlitteratur.

Finansinspektionens författarsamling, FFFS 1995:49.

Green, Erling., (1997), *Kreditbedömning och intuition - ett tolkningsförslag,* University Press, Lund.

Jacobsen, D.I. (2011). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Jin, J., Yu, Z. & Mi, C., 2012. *Commercial bank credit risk management based on grey incidence analysis*. Emerald Group Publishing Limited, s.385-394.

Jungerhem, Sven & Lundh, Gunnar, et al. (1996/1997) *Institutioner och organisationer på den svenska bankmarknaden - erfarenheter från bankkrisen*, Report No 8, Uppsala papers in financial theory.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Li, F. 2006. "Do Stock Market Investors Understand the Risk Sentiment of Corporate Annual Reports?" Working paper, University of Michigan.

Mudd, S (2013). Bank Structure, Relationship Lending and Small Firm Access to Finance: A Cross-Country Investigation. USA: Journal of Financial Services Research: Department of Economics, Haverford College.

Redovisningsrådet (1995) *Föreställnings ram för utformning av finansiella rapporter*, Översättning av IASC´s Framework for the preparation and presentation of financial statements.

Shivakumar, L. 2013. "The role of financial reporting in debt contracting and in stewardship", Accounting and Business Research, vol. 43, nr. 4, 362- 383.

Sigbladh, R., & Wilow, S., (2008). *Kredithandboken*. Norstedts Juridik.

Svedin, Jenny., (1992). *Kreditgivning och kreditbedömning av företag*. Malmö: Almqvist & Wiksell förlag AB.

Svensson, Birgitta., (2003). *Redovisningsinformation för bedömning av små och medelstora företag*. Uppsala Universitet.

Thurén, T., (2013). *Källkritik*, Stockholm: Liber

Trönberg, C.-C., (2012) *The Psychology of Lending Decisions - Looking Back and Moving Forth*, Göteborg: Department of Psychology and Gothenburg Research Institutet.

Vosselman, E. & der Meer-Kooistra, J. van. (2009). *Accounting for control and trust building in interfirm transactional relationships*. Accounting, Organizations and Society. vol. 34, no. 2, s. 267-283.

Patel R. & Davidson B. (2011) *Forskningsmetodikens grunder; att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

8. Bilagor

Bilaga 1 Intervjumall

Personlig bakgrund

1. Vad har du för arbetsuppgifter?
2. Vad har du för akademisk bakgrund och arbetslivserfarenheter?
3. Hur många år har du arbetet inom banksektorn?
4. Hur många år har du arbetet med kreditgivning i denna bank?

Kreditbedömningsprocess

5. Hur ser er kreditbedömningsprocess ut?
 - Utgår ni ifrån en mall som beskriver olika steg i processen eller blir det fritt för kreditbedömaren att göra en bedömning på egen hand?
6. Vilka faktorer anser ni är viktigast vid en kreditbedömning?
 - Vad grundas ett beslut på?
7. Beskriv hur ni skiljer er med större/mindre banker gällande kreditbedömning? Vad är största skillnaden?

Redovisningsinformation

8. Hur relevant är redovisningsinformation vid ett kreditbeslut?
 - Hur begripligt är redovisningsinformation tycker ni?
 - Hur tillförlitligt är redovisningsinformation anser ni?
 - Anser ni att redovisningsinformation är jämförbart?
9. Vilken redovisningsinformation är viktig vid en bedömning?
10. Är redovisningsinformation tillräckligt för att fatta ett beslut? Om ja, motivera?
11. I vilken omfattning använder ni er av redovisningsinformation vid bedömningen såsom årsredovisningar och kassaflödesanalys? I så fall vilken inflytande har den vid ett kreditbeslut?
14. Vilken finansiell rapport anser ni är mest betydelsefullt vid företags återbetalningsförmåga gällande kredit? I så fall hur kan det påverka en kreditbedömare?

15. Ifall man bortser ifrån redovisningsinformation, finns det annat som tas hänsyn till som ett underlag vid ett kreditbeslut?

Risker vid ett kreditbeslut

16. Finns det faktorer som kan försvåra kreditbedömningsprocessen? Om ja, vilka?

17. Finns det brister som kan uppkomma vid redovisningsinformation? Om ja, vilka?

18. Hur kan man undvika dessa brister och problem vid ett kreditbeslut?

19. Vill du tillägga något som du anser är viktigt?

Bilaga 2.

Personliga intervjuer - Anonyma

- Handelsbanken, Kontorschef, Göteborg, 9 december 2015.
- SEB, Kontorschef, Borås, 18 december 2015.
- Swedbank, Kreditchef, Göteborg, 21 december.
- Länsförsäkringar Bank, Kreditchef, Göteborg, 14 december 2015.

Mejl intervju - Anonym

- Volvofinans Bank, Kredit och juristchef, Göteborg, 17 december 2015.